

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שני י"ט בתמוז תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדריים - מ"ג

1. משנה - המודר הנאה מחבירו - לא ישאלנו ולא ישאל ממנו, לא ילונו ולא ילוה ממנו, ולא ימכור לו ולא יקח ממנו. מה הטעם?
 א. הגמרא מקשה בשלמא 'לא ילונו' המדיר למודר כיון שמהנהו, וב'לא ילוה ממנו' אפשר לתרץ בדוחק שמדובר באופן שהמלווה נהנה כגון שפורע מעות טובים יותר, וב'לא יקח' מדובר בעסק שאין עליו קופצים, אבל ב'לא ישאל' לא מובן מה נהנה בזה המשאל.
 ב. ר' יוסי בר' חנינא: מדובר שנדרו הנאה זה מזה.
 ג. אביי: גזירה שאם נתיר לשאול יבוא גם להשאיל, וכן בהלוואה ומקח משום גזירה.

2. משנה - האומר קונם שדי שאני חורש בה לעולם, [מתוך שכעס על בעל הפרה על שסירב להשאיל לו אתה לחרישה]. כיצד דינו?
 א. אם היה דרכו לחרוש בעצמו - הוא אסור וכל אדם מותרים, כיון שנתכוון לאסור רק חרישתו שלו.
 ב. אם אין דרכו לחרוש בעצמו - הוא וכל אדם אסורין, שוודאי התכוון לאסור כל חרישת שדהו.

3. המודר הנאה מחבירו ואין לו מה לאכול, כיצד יכול המדיר לעזור לו?
 א. הולך אצל החנוני ואומר איש פלוני מודר ממני הנאה ואיני יודע מה אעשה, והחנוני נותן לו, והמדיר משלם לחנוני [אבל המדיר לא גובה מדינא דא"כ עשה שליחותו].
 ב. וכן אם היה ביתו של המודר צריך לבנות, גדרו לגדור, שדהו לקצור, הולך אצל הפועלים ואומר איש פלוני מודר ממני הנאה וכו'.
 ג. היו מהלכין בדרך ואין למודר מה לאכול, המדיר נותן אוכל לאחר לשום מתנה, והמודר מותר בה.
 ד. אם אין עמם אחר, לת"ק: מניח על הסלע או על הגדר ואומר הרי הן מופקרים לכל מי שיחפץ, והמודר נוטל ואוכל, ור' יוסי אוסר.

4. מה טעמו של ר' יוסי שאוסר להאכיל את המודר על ידי הפקר?
 א. ר' יוחנן: הפקר כמתנה, מה מתנה חלה רק כשתבא מרשות נותן לרשות מקבל, אף הפקר חל ויוצא מרשות הנותן רק כשיבא לרשות המקבל.
 הקשה ר' אבא מברייטא: רבי יוסי אוסר - אימתי, בזמן שנדרו קודם להפקירו, אבל אם היה הפקירו קודם לנדרו - הרי זה מותר, ואם הפקר חל רק כשיבא לרשות זוכה, מה ההבדל מה קודם?
 תירץ ר' אבא: כל הנודר אין דעתו על מה שהפקיר.
 הקשה רבא על תירוצו של ר' אבא: ששינוי לגבי שכיב מרע שנתן מקצת נכסיו לאדם במתנה ואח"כ אמר וכולן לשני - ראשון קנה ואין השכ"מ יכול לחזור בו אפילו אם הבריא [כיון שנתן רק מקצת נכסיו דינו כמתנת בריא], אבל שני לא קנה ואם הבריא השכ"מ חוזר בו כדן מתנת שכיב מרע, משמע שמפרשים שדבריו שחזר בו ונתן הכל לשני דאל"כ אף הראשון לא יקנה כדן שכ"מ שחילק כל נכסיו, וא"כ גם מי שהפקיר ואח"כ נדר חוזר בו ודעתו לאסור גם מה שהפקיר.
 ב. רבא: חששו חכמים כיון שאינו מפקירה אלא בשביל המודר יבוא להתיר אפילו כשיאמר בפירוש שמפקיר בשבילו, כמעשה בית חורון [להלן מח.]. ובאופן זה אינו נעשה הפקר, ולכן מודה ר' יוסי בהפקירו קודם שנדר שכיון שלא הפקירו בשביל המודר אין לגזור.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)